

TARBIJAVAIIDLUSTE KOMISJONI OTSUS

Asja number 20-1/23-06890
Otsuse kuupäev 29.12.2023
Komisjoni koosseis Aase Sammelselg
Hellika Teder
Anastasia Nezgovorova

Tarbija
Kaupleja AS ÜHISTEENUSED (11052490)

Tarbija nõue Võlanõude tühistamine ja andmete eemaldamine
maksehäireregistrist

Resolutsioon:

Komisjon otsustas:

1. avaldus rahuldada.
2. Tuvastada, et aktsiaseltsil Ühisteenused puudus õigus nõuda tarbijalt leppetrahvi nr 0239004699 tasumist ja algatada nõude täitmiseks tarbija suhtes sissenõudmismenetlust.
3. Kauplejal ja sissenõudmisteenus osutajal tühistada viivitamatult kõik tarbija suhtes kohaldatud võlanõude täitmise abinõud ning eemaldada kõik selle nõude alusel tehtud märked võlaregistritest.
4. Jätta kõik sissenõudmismenetluse kulud kaupleja kanda.

Kui pooled komisjoni otsusega ei nõustu või seda ei järgi, on neil õigus pöörduda sama vaidluse läbivaatamiseks maakohtusse.

Kaupleja peab 30 päeva jooksul arvates otsuse ameti veebilehel avaldamise päevale järgnevast päevast teatama kirjalikult Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile otsuse täitmisest või samas asjas maakohtusse pöördumisest, lisades ära kirja maakohtule esitatud hagiavaldusest.

Asjaolud:

1.veebruaril 2022 pargiti sõiduk riikliku registreerimismärgiga 653TMR Tartu linnas, L.Puusepa 1a asuva kinnistu parklasse. Tarbija on kõnealuse sõiduki omanik; sõiduki kasutajana on registreeritud kolmas isik (tarbija abikaasa).

AS Ühisteenused koostas sõidukile kell 14:09 leppetrahvi nõude nr 0239004699 summas 30,00 eurot põhjendusega, et parkimistasu on maksmata. Sõiduki kasutaja vaidlustas 1.veebruaril 2022 leppetrahvi; kaupleja jättis vaide 4.veebruaril 2022 otsusega rahuldamata. AS Ühisteenused toimetab vaideotsuse sõiduki kasutajale kätte 8.veebruaril 2022.

24.märtsil 2022 esitas AS Ühisteenused leppetrahvi OÜ-le Julianuse Inkasso sissenõudmiseks transpordiametist saadud andmete põhjal sõiduki omanikult, so tarbijalt.

Julianuse Inkasso OÜ esitas 6.aprilli 2022 e-kirjaga tarbijale trahvi ja sissenõudmiskulude hüvitamise nõude (30,00 + 60,32). Tarbija teatas 7.aprilli 2022 e-kirjaga, et tegemist ei ole temale määratud trahviga; ta ei ole sellel aadressil sõidukit parkinud ega trahvi saanud. Tarbijaga peetud kirjavahetuses jäi sissenõudmisteenu osutaja seisukohale, et neil on õigus nõuda trahvi tasumist ja sissenõudmiskulude hüvitamist riiklikus registris registreeritud sõiduki omanikult või vastutavalt kasutajalt.

Sõiduki juht (vaidemenetluse pool) tasus leppetrahvi 13.mail 2022.

Tarbija väidab, et parkimiskorraldajale ja leppetrahvi koostajale oli sõiduki juht, so lepingu sõlminud isik teada alates vaide saamisest, so leppetrahvi koostamise päevast. Selles olukorras ei olnud mingit alust alustada sissenõudemenetluse sõiduki omaniku vastu.

Tarbija nõuab talle esitatud võlanõude tühistamist ning sissenõudmismenetluses tema suhtes kohaldatud kõikide tagajärgede (sh võlgnike registrisse kandmine) tühistamist.

Kaupleja seisukoht:

AS Ühisteenused leiab, et tasumata trahvinõue esitati sõiduki omaniku suhtes täitmisele, kuna omanik ei teavitanud AS-i Ühisteenused asjaolust, et sõidukit juhtis kolmas isik. Transpordiametist saadud sõiduki omaniku andmete põhjal esitati leppetrahvi sissenõudmisele omaniku vastu. Kuna trahvi tasuti sissenõudmismenetluse kestel, kuuluvad tasumisele ka sissenõudmiskulud.

OÜ Julianuse Inkasso (kaupleja esindajana) leiab, et ei ole tarbija õigusi rikkunud. Tarbija abikaasal oli leppetrahvi nr 0239004699 väljatrükis saamisest teada, et leppetrahvi tasumise tähtaeg oli sõltumata vaidemenetluse kestusest 15.veebruar 2022. OÜ Julianuse Inkasso ei ole omandanud leppetrahvi nõuet, vaid menetleb seda üksnes esindusõiguse alusel. Parkimistingimuste järgi vastutab parkimislepingu tingimuste täitmise eest sõiduki omanik solidaarselt sõidukijuhiga.

Vaidemenetluses ei lahendata küsimust, kes oli sõiduki kasutaja, vaid küsimust, kas leppetrahvi väljastamine oli vaide esitaja poolt esile toodud asjaoludel õigustatud. Vaide sisust ega ka kauplejaga peetud kirjavahetuses ei ole selgesõnalist tahteavaldust leppetrahvi ümber vormistamiseks sõiduki kasutajale. Kaupleja on valmis nõude ümber vormistama, kui sõiduki tegelik kasutaja seda enda nimele soovib. Kaupleja hinnangul on vaidluse eesmärgiks vabaneda trahvi tasumisega viivitamisest tekkinud kulutuste hüvitamisest.

Komisjoni põhjendus:

Komisjon selgitab, et tarbijakaitseseaduse (TKS) § 51 järgi lahendatakse tarbijavaidlus poolte kirjalikult esitatud ning sekretariaadi kogutud teabe ja tõendite alusel.

Võlaõigusseaduse (VÕS) § 3 p 1 järgi tekib võlasuhe muu hulgas lepingust. Parkimise teenuse osutamisel ja parkimise korraldamisel sõlmitakse parkimisleping, millel on üürilepingu iseloom.

Komisjon selgitab, et võlasuhe on õigussuhe, millest tuleneb ühe isiku (võlgnik) kohustus teha teise isiku (võlausaldaja) kasuks teatud tegu või jätta see tegemata (täita kohustus) ning võlausaldajal on õigus nõuda võlgnikult kohustuse täitmist (VÕS § 2 lg 1). Võlasuhte poolte vahel tekib õiguslik seotus; võlasuhte pooleks mitteolevad kolmandad isikud, ei saa võlasuhte aluseks olevast lepingust omandada mingeid kohustusi.

Pooled vaidlevad selles, kas kauplejal on õigust nõuda leppetrahvi tasumist sõiduki omanikult olukorras, kus sõiduki parkinud isik (sõiduki kasutaja) on teada, st pooled vaidlevad selles, kellega on vaidlusalune parkimisleping sõlmitud.

Parkimisteenuse osutaja sõlmib tähistatud parkimiskohta kasutada sooviva autojuhiga lepingu parkimisala kasutamiseks pakkumuse esitamise ja sellega nõustumise teel. Sõiduki juht ja parklapidaja sõlmivad parkimislepingu tingimustel, mis on nähtavaks tehtud parkla sissesõidu juures. Parkimisleping loetakse sõlmituks hetkest, kui parkla kasutaja tema juhitud sõiduki tähistatud parkimisalale pargib.

Vaidlust ei ole selles, et parkimisalale sisenemisel oli sõiduki juhil võimalik tutvuda kaupleja väljatöötatud parkimislepingu tingimustega, mis on tüüptingimusteks VÕS § 35 tähenduses. Kaupleja tüüptingimuste sissejuhatuses on märgitud, et eraparkla kasutamise leping sõlmitakse AS Ühisteenused ja sõiduki omaniku või kasutaja (sõiduki juht) vahel. Tingimuste p-s 3 on märgitud, et lepingu tingimuste täitmise eest vastutab sõiduki omanik solidaarselt sõiduki juhiga.

Komisjoni arvates on kaupleja tüüptingimus (p 3) vastuolus seadusega. Isikute paljusus tekib võlasuhtes vaid siis, kui suhtes osaleb kas võlgniku või võlausaldaja poolel rohkem kui üks isik; solidaarkohustus tekib seaduses või lepingus ettenähtud alustel. Kaupleja ei ole selgitanud, millise seadusega on parkimislepingus ette nähtud sõiduki omaniku ja kasutaja solidaarvastutus. Kaupleja ei ole ka tõendanud, et kõnealuse parkimislepingu sõlmimisel oleks osalenud parkimisala kasutajatena võlgniku poolel mitu isikut. Komisjoni arvates ei olegi lepingu sõlmimise viisist tulenevalt (parkija aktsept väljendatakse teoga) solidaarkohustuse tekkimine võimalik, kuna sama sõidukit ei saa samale parkimisalale samal ajal parkida mitu isikut. Lepingul põhineva solidaarkohustuse võtmiseks peavad kõik solidaarvõlgnikud sellekohast tahet avaldama, mida komisjonile esitatud selgituste ja tõendite järgi tehtud ei ole.

Eelnevat kokku võttes selgitab komisjon, et parkimisleping sõlmitakse kas sõiduki omanikuga (kes võib olla ka sõiduki juht) või sõiduki kasutajaga (sõiduki juht), kuid mitte mõlema isikuga korraga solidaarvastutuse põhimõttel. Komisjoni arvates on ka kaupleja ise lepingu tüüptingimusi sarnaselt mõistnud, kehtestades tingimuse, mille järgi on kauplejal on õigus eeldada, et lepingu pooleks ja sõiduki juhiks on sõiduki omanik või vastutav kasutaja (p 4).

Järgnevalt tuvastab komisjon, kelle vahel sõlmiti 1.veebruaril 2022 Tartu linnas, L.Puusepa

tänaval asuval parkimisalal YT74 sõiduki 653TMR parkimisleping.

Komisjon nõustub kauplejaga selles, et parkimiskontrolöril ei pruugi olla parkimiskorralduse nõuete rikkumise tuvastamisega samaaegselt tuvastada, kes pargitud sõidukit juhtis. Komisjon nõustub kauplejaga ka selles, et kauplejal on õigus eeldada, et sõiduki juhtis ja parkis parkimisalale sõidukit kasutama õigustatud isik, eelkõige omanik või vastutav kasutaja (LS § 72). Tegemist on aga üksnes eeldusega, millel ei ole tähendust olukorras, kus kauplejale on sõiduki parkinud juht teada.

Komisjonile esitatud tõenditega on tuvastatud, et kaupleja sai leppetrahvi nõude esitamisega samal päeval teada, et parkimislepingu sõlmis kolmas isik (omaniku abikaasa), kes esitas leppetrahvile vaide. Õige ei ole kaupleja esindaja (inkassoteenuse osutaja) väide selles, et vaidemenetluses ei tuvastata, kes oli parkimislepingu pool (sõiduki juht).

Kaupleja on keskkonnas www.parkimine.ee selgitanud leppetrahvide vaidemenetluse korda ja vaidele esitatud nõudeid; muu hulgas nõuab kaupleja vaide esitajalt kinnitust selles, et vaide esitaja oli otsuse tegemise ajal sõiduki kasutaja. Komisjoni arvates on see nõue igati õiguspärane, kuivõrd sõidukit kasutanud isik (juht) on parkimislepingu pooleks ning ainult parkimislepingu poolel on õigus selgitada lepingu täitmisega seonduvat ning omakorda nõuda kauplejaltparkimislepingu täitmist.

Lisaks tarbija selgitustele on komisjonile esitatud kaupleja 4.veebruari 2022 teade nr 5-4/22/217506, mis on adresseeritud vaide esitajale (mitte tarbijale) ja millega on teatatud, et vaie on 4.veebruari 2022 otsusega nr 214481 jäetud rahuldamata. Kaupleja kirja sisu ei jäta mingit kahtlust selles, et kaupleja käsitas vaidemenetluses vaide esitajat parkimislepingu poolena.

Komisjoni arvates ei olnud olukorras, kus 1) parkimislepingu sõlminud isik, so sõiduki parkinud juht oli kauplejale teada, 2) kaupleja oli tuvastanud lepingu rikkumise ja esitanud sõiduki juhile leppetrahvi nõude, 3) parkimislepingu poolte vahel oli toimunud vaidemenetlus (milles kaupleja pidi muu hulgas tuvastama, et vaie oli esitatud õigustatud isiku poolt), kauplejal mingit mõistlikku põhjendust teha järelepärimist riiklikkusse registrisse sõiduki omaniku andmete saamiseks. Arutlused tõendamise koormuse jaotamises on ainetud, kuna puudus ebaselge või vaieldav tõenamist vajav asjaolu.

Leppetrahv on lepingus ettenähtud, lepingut rikkunud lepingupoole kohustus maksta kahjustatud lepingupoolele lepingus määratud rahasumma (VÕS § 158 lg 1). Hinnates esile toodud ja tõendatud asjaolusid kogumis leiab komisjon, et tarbija ei olnud kõnealuse parkimislepingu pooleks ning kauplejal puudus õigus nõuda tarbijalt kolmanda isikuga sõlmitud lepingu täitmist ega lepingu rikkumise eest kohaldatud leppetrahvi tasumist.

Komisjoni pädevuses ei ole kaupleja ja kaupleja esindaja vahelise suhete hindamine. Siiski peab komisjon vajalikuks selgitada, et tarbija suhtes ilma õigusliku aluseta (võlanõudeta) läbiviidud sissenõudemenetlusega seotud kulusid ei saa üle kanda isikule, kelle suhtes ei ole võlamenetlust läbi viidud. Kõik tarbija suhtes rakendatud abinõud, sh võlgnike registrisse tehtud kanne, tuleb viivitamatult tühistada.

Komisjoni märgib täiendavalt, et LS § 188 lg 2 kohaldamiseks analoogia korras alust ei ole, kuivõrd liikluseaduse §-dega 187 – 190 on reguleeritud tasulise parkimise korraldamine

halduskorras kohaliku omavalitsusüksuse avalikul parkimisalal. Kaupleja korraldab parkimist eraõiguslikel alustel eraõigusliku lepingu sõlmimisega. Jaatades analoogia lubatavust tuleks analoogia korras kohaldada ka muid viivistasuga seonduvaid sätteid (tasu piirmäär, laekumine kohaliku omavalitsuse eelarvesse, halduskorras vaidemenetlus jmt).

Eelnevat kokku võttes leiab komisjon, et tarbija nõue on põhjendatud ja tuleb rahuldada.

TKS § 60 lg 2 järgi kui pooled komisjoni otsusega ei nõustu ja seda ei järgi võivad nad pöörduda sama vaidluse läbivaatamiseks maakohtusse.

Aase Sammelselg

Hellika Teder
Anastasia Nezgovorova

/allkirjastatud digitaalselt/